

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Kirje

13.2.2026

VN/22315/2023
VN/22315/2023-SM-22

Oikeusministeriö

OM 18.12.2025; VN/22315/2023

Sisäministeriön poliisiosaston lausunto työryhmän mietinnöstä menettämisseuraamuksia koskevista lainsäädäntömuutoksista

Työryhmä ehdottaa, että Suomessa otetaan käyttöön uusi selittämättömän omaisuuden menettämisseuraamus. Se voitaisiin tuomita, jos esitutkinnassa tunnistetun omaisuuden olisi syytä olettaa olevan peräisin rikollisesta toiminnasta.

Lisäksi menettämisseuraamusasioissa mahdollistettaisiin kuulutustiedoksianto ja rahanpesun kohteena olevan omaisuuden menetetyksi tuomitseminen arvomääräisenä, laajennettaisiin joltakin osin laajennetun hyötykonfiskaation liipaisinrikosten luetteloa sekä tehtäisiin eräitä muita menettämisseuraamuksia koskevia lainsäädäntömuutoksia, joiden tarkoituksena olisi muun ohella parantaa rikoksen uhrin asemaa rajat ylittävissä tilanteissa.

Työryhmä ehdottaa myös useita lainsäädäntömuutoksia rikoshyödyn jäljittämiseksi ja tunnistamiseksi sekä hallinnoimiseksi. Tähän liittyen ehdotetaan lakia varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavasta toimistosta ja varallisuudenhoitotoimistoista. Tehtäviä hoitaisivat Suomessa Keskusrikospoliisi ja viimeksi mainituilta osin myös Ulosottolaitos.

Oikeusministeriö on lausuntopyynnössään pyytänyt vastauksia erikseen esitettyihin kysymyksiin.

Poliisiosasto lausuu asiasta seuraavaa:

Yleisarvio

Työryhmän mietintö on tarpeellinen ja oikeasuuntainen vastaus rikoshyödyn poisottamiseen liittyviin käytännön haasteisiin. Menettämisseuraamukset ovat keskeinen osa rikosten torjunnan kokonaisuutta, ja niiden tehokas, ennakoitava ja johdonmukainen soveltaminen on olennaista rikollisen toiminnan kannattavuuden vähentämiseksi sekä yleisen lainkuuliaisuuden vahvistamiseksi.

Nykyinen menettämissääntely on lainvalvontaviranomaisten käytännön työssä osoittautunut osin haasteelliseksi. Rikoshyödyn jäljittäminen, sen näyttäminen toteen sekä menettämisseuraamuksen asianmukainen kohdentaminen edellyttävät usein laajaa ja vaativaa selvitystyötä. Rikostorjuntaympäristön muutokset huomioon ottaen omaisuuden alkuperän luotettava selvittäminen ei kuitenkaan ole viranomaisille kaikissa tilanteissa edes mahdollista. Olemassa olevassa sääntely ei ole aina antanut tukea käytännön monimutkaisiin tilanteisiin ja tämä on johtanut siihen, että rikoksella saatu hyöty on jäänyt kokonaan tai osittain poisottamatta tai omaisuus on jouduttu palauttamaan.

Rikoshyödyn tehokas poisottaminen edellyttää, että säännökset tukevat viranomaisten mahdollisuuksia toimia ripeästi ja suunnitelmallisesti jo esitutinnan alkuvaiheessa. Samalla on kuitenkin keskeistä, että sääntely on riittävän täsmällistä ja oikeasuhtaista sekä turvaa asianosaisen oikeusturvan ja perusoikeudet.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 26
00023 Valtioneuvosto

Kirkkokatu 12
Helsinki

0295 480 171
+358 295 480 171

09 160 44635
+358 9 160 44635

kirjaamo.sm@gov.fi
www.intermin.fi

Kokonaisuutena työryhmämietintö muodostaa poliisiosaston arvion mukaan hyvän perustan menettämisseuraamuksia koskevan sääntelyn kehittämiseksi.

Mitä huomioita teillä on direktiivin sisällöstä ja suhteesta Suomen lainsäädäntöön?

Direktiivin keskeiset tavoitteet ovat pitkälti yhdenmukaisia Suomen rikosoikeusjärjestelmän perusratkaisujen kanssa. Suomen lainsäädäntö sisältää jo useita direktiivin edellyttämiä elementtejä, mutta käytännön soveltamisessa on ilmennyt puutteita, joihin direktiivi tuo tarpeellista täsmennystä ja velvoittavuutta. Erityisesti rikoshyödyn jäljittämistä (tiettyissä tilanteissa), laajennettua menettämistä ja omaisuuden hallinnointia koskevat vaatimukset edellyttävät kansallista täydennystä. Täytäntöönpanossa on kuitenkin huolehdittava siitä, että kansalliset ratkaisut sovitetaan yhteen perusoikeusjärjestelmän ja vakiintuneen rikosprosessin kanssa.

Rikoshyödyn poisottamisessa vaadittavan näyttökynnyksen alentaminen ja ehdotettu näyttökynnyks

Ehdotettu rikoslain 10 luvun 3 a § (selittämättömän omaisuuden menettäminen) merkitsee olennaista muutosta rikoshyödyn menettämistä koskevaan sääntelyyn. Säännös mahdollistaisi tiettyjen rikosten tutkinnan yhteydessä niin sanotun selittämättömän omaisuuden menettämisen tilanteissa, joissa kokonaisarvioon perustuen on perusteltua olettaa omaisuuden olevan peräisin rikollisesta toiminnasta, vaikka yhteyttä yksilöityyn rikokseen ei pystyttäisi täysimääräisesti osoittamaan.

Säännös asettaisi viranomaisille niin sanotun alennetun näyttötaakan omaisuuden alkuperästä verrattuna nykytilaan, jossa menettämisseuraamus on pääsääntöisesti edellyttänyt omaisuuden kytkemistä tiettyyn rikokseen tai rikolliseen tekoon. Selittämättömän omaisuuden käsite siirtää arvioinnin painopistettä yksittäisen rikoksen todistamisesta vastaajan varallisuustilanteen kokonaisarviointiin ja omaisuuden laillisen alkuperän uskottavuuteen.

Sääntelyllä on selviä myönteisiä vaikutuksia rikoshyödyn poisottamisen tehokkuuteen. Se parantaa viranomaisten mahdollisuuksia puuttua erityisesti ammattimaiseen, toistuvaan ja järjestäytyneeseen rikollisuuteen sekä talous- ja huumausainerikollisuuteen, joissa rikoshyöty pyritään usein häivyttämään monimutkaisten järjestelyjen avulla. Selittämättömän omaisuuden menettäminen vahvistaa periaatetta, jonka mukaan rikollisella toiminnalla ei tule voida kerryttää varallisuutta, vaikka rikollinen toiminta ei olisi yksilöitävissä yksittäisiksi teoiksi.

Selittämättömän omaisuuden menettämisen perusoikeudellinen hyväksyttävyys edellyttää, että säännöstä sovelletaan rajatusti ja poikkeuksellisenä keinona. Tuomioistuimille kohdistuu korostunut velvollisuus arvioida tapauskohtaisesti, täyttyykö ”perustellun oletaman” kynnys aidosti ja nojaako arvio objektiivisiin, todennettaviin seikkoihin. Ratkaisujen huolellinen perusteleminen sekä suhteellisuus- ja kohtuullisuusarviointi ovat keskeisiä oikeusturvaa turvaavia tekijöitä. Lisäksi on tärkeää varmistaa, ettei menettämisseuraamus tosiasiallisesti kohdistu sivullisiin tai omaisuuteen, jonka rikollinen alkuperä jää epäselväksi.

Kokonaisuutena ehdotettu rikoslain 10 luvun 3 a § tehostaa rikoshyödyn poisottamista ja antaa viranomaisille uusia keinoja puuttua rikollisen toiminnan taloudellisiin perusteisiin. Selittämättömän omaisuuden menettämiseen liittyvät oikeusturva- ja perusoikeusriskit edellyttävät kuitenkin tarkkaa sääntelyä, pidättyvää soveltamiskäytäntöä ja vahvaa tuomioistuinvalvontaa, jotta tasapaino rikostorjunnan tehokkuuden ja yksilön oikeuksien välillä säilyy.

Rikoshyödyn poisottamista koskevan menettelyn ottaminen käyttöön rikosoikeudenkäynnin ulkopuolella

Mietinnön mukaan soveltamisala rajattaisiin koskemaan ainoastaan tilanteita, joissa kyse on tiedossa olevan henkilön karttamistilanteisiin. Säännöstä ei siten sovellettaisi tuntemattomiin tekijöihin.

Rikoshyödyn poisottamista koskevan menettelyn ottaminen käyttöön rikosoikeudenkäynnin ulkopuolella tarkoittaisi sitä, että omaisuus, jonka epäillään olevan rikoksella saatua, voitaisiin tuomita valtiolle menetetyksi ilman, että ketään tuomitaan rikoksesta. Menettely kohdistuisi omaisuuteen, ei henkilön rikosoikeudelliseen syyllisyyteen. Rikoshyödyn menettäminen ei jatkossa edellyttäisi rikostuomiota eikä rikoksen näyttämistä toteen samalla tasolla kuin rikosasiassa, mikä tarkoittaisi, että vaadittava näyttökynnyks olisi aiempaa matalampi. Tämä mahdollistaisi tehokkaamman puuttumisen rikollisella toiminnalla hankittuun omaisuuteen tilanteissa, joissa rikosoikeudellinen vastuu ei toteudu esimerkiksi prosessuaalisista syistä.

Ehdotetut muutokset, kuten menettämiskaavimuksen lyhimmän vanhentumisaajan pidentäminen jopa 15 vuoteen sekä vanhentumisaajan alkaminen omaisuuden takavarikoimisesta tai esitutkinnan aloittamisesta, vahvistaisivat menettelyn käytännön toimivuutta. Lisäksi kuulutustiedoksiannon säätäminen

mahdollistaisi asian käsittelyn etenemisen myös tilanteissa, joissa vastaaja välttelee viranomaisia. Muutokset tehostaisivat rikoshyödyn pois ottamista erityisesti pitkissä talousrikosprosesseissa ja rajat ylittävissä rikoksissa. Ne myös mahdollistaisivat takavarikoidun omaisuuden siirtämisen valtiolle, vaikka vastaajaa ei tavoitettaisi. Samalla sääntelyn tarkkarajaisuus ja oikeusturvan toteutuminen ovat keskeisiä perusoikeusnäkökulmasta, koska kyse on omistusoikeuteen puuttumisesta ja syyttömyysolettamaan läheisesti liittyvästä menettelystä.

Rahanpesuun liittyvän rikoshyödyn takaisinsaamisen tehostaminen

Sisäministeriö esitti konfiskaatiodirektiiviryhmälle heti työryhmätoiminnan aloitettua tiettyjä kansallisia muutostoiveita rahanpesusäännökseen liittyen. Esitettyjä muutostoiveita olivat muun muassa rahanpesurikoksen näyttökynnyksen alentaminen/käännetty todistustaakka, arvokonfiskaation mahdollistaminen rahanpesurikoksen tutkinnassa ja tavoittamattomissa olevan henkilön omaisuuden kuuluttaminen, jos haltija ei ole tiedossa. Muutosehdotukset perustuivat niihin käytännön ongelmiin, joita kentällä on havaittu rahanpesututkintojen yhteydessä.

Poliisi ja Tulli ovat kiinnittäneet huomiota siihen, että rahanpesurikosten esirikosta koskeva näyttökynnys on erityisen korkea esimerkiksi tilanteissa, joissa rahanpesu liittyy omaisuus- tai talousrikoksiin. Mikäli rahanpesurikoksen esirikos liittyy huumausaineisiin, niin tällöin rahanpesusta tuomitsemisen kynnys on oikeuskäytännössä osoittautunut hieman matalammaksi.

Rahanpesurikosten esitutinnan yhteydessä on aikaisemmin voinut käyttää ainoastaan takavarikkoa. Työryhmä esittää, että jatkossa arvokonfiskaatiota olisi myös mahdollista käyttää tietyissä tapauksissa. Poliisiosasto pitää esitettyä muutosta hyvänä ja tarpeellisena.

Rahanpesurikoksen näyttökynnystä ei kuitenkaan ainakaan vielä lähdetty muuttamaan. Rahanpesusäännös ja siihen liittyvä rikoshyödyn konfiskaatio muodostavat oman kokonaisuutensa, koska ne kohdistuvat samaan ilmiöön: esirikokseen ja siitä saadun taloudellisen hyödyn häivyttämiseen.

Viranomaisten tulee kyetä puuttumaan tehokkaasti rahanpesuun, koska rahanpesu on rikollisuuden taloudellinen mahdollistaja. Useimpien vakavien rikosten (esim. huume-, talous- ja korruptionrikosten) motiivina on taloudellinen hyöty. Lisäksi erilaisissa lisääntyneissä petosrikoksissa rikoshyödyn häivyttäminen on olennainen osa rikosten toteuttamisessa. Jos rikoshyötyä ei voida käyttää tai piilottaa, rikollisuuden houkuttelevuus vähenee merkittävästi. Rahanpesuun puuttuminen katkaisee rikollisen toiminnan taloudellisen elinkaaren.

Rahanpesu mahdollistaa varojen siirtämisen, sijoittamisen ja uudelleeninvestoinnin. Ilman sitä rikollisverkostojen olisi vaikea laajentaa toimintaansa, rahoittaa uusia rikoksia tai ylläpitää toimintaansa kansainvälisesti.

Rahanpesu vääristää myös kilpailua, heikentää luottamusta pankkijärjestelmään ja voi johtaa siihen, että rikollinen toiminta kytkeytyy lailliseen talouteen. Viranomaisten puuttuminen suojaa markkinoiden toimivuutta ja taloudellista vakautta.

Rikollinen raha voi päätyä vaikuttamaan politiikkaan, päätöksentekoon tai julkisiin hankintoihin esimerkiksi korruption kautta. Rahanpesun torjunta estää rikollista pääomaa ostamasta vaikutusvaltaa ja heikentämästä demokraattisia rakenteita.

Jos rahanpesuun ei kyetä puuttumaan tehokkaasti, rikollisuus säilyy kannattavana, vahvistuu ja voi ulottua yhteiskunnan keskeisiin rakenteisiin. Siksi rahanpesun torjunta on olennainen keino ehkäistä rikollisuutta ja suojata yhteiskunnan toimintaa.

Rahanpesun torjunnan kannalta pelkät parannukset yleisiin menettämissäännöksiin eivät ole riittäviä, sillä rahanpesua koskeva konfiskaatio on nimenomaan kytköksissä rahanpesusta tuomitsemiseen. Mitä korkeampi esirikosta koskeva näyttökynnys ja tahallisuusvaatimus on, sitä heikommin laitonta omaisuutta on mahdollista konfiskoida.

Tahallisuus

Esitutkinnassa rahanpesurikoksen tarkoituksen todistaminen on sen luonteen takia osoittautunut oikeuskäytännössä vaikeaksi. Rahanpesun tunnusmerkistö (RL 32:6.1,1) edellyttää korotettua tahallisuusvaatimusta, jotta tekijä voidaan tuomita rahanpesusta. Tarkoitusta kuvaavaa tunnusmerkistöä on oikeuskirjallisuudessa luonnehdittu puhtaaksi tekorikokseksi

Tekijän tahallisuusvaatimukset ovat osittain erilaiset säännöksen tarkoitusta korostavassa ja seurausta edellyttävässä tekemuodossa, mutta yhteistä niille on, että tekijän edellytetään kaikissa tapauksissa mieltäneen omaisuuden rikoksella saaduksi tai sen sijaan tullee omaisuudeksi

Tarkoitusta korostava tunnusmerkistö sisältää tahallisuuden osalta ylimääräisen teon toteennäyttämisen astetta korottavan elementin, joka nostaa teon tahallisuudesta vaadittavan näytön tavallista todennäköisyystahallisuutta korkeammalle tasolle. Rahanpesua läheisesti muistuttavassa kätkemisrikoksessa ei ole korotettua tahallisuusvaatimusta, vaan tekijältä edellytetään riittävää tietoisuutta omaisuuden laittomasta alkuperästä. Tämä tarkoittaa sitä, että tekijä mieltää omaisuuden olevan hankittu jollakin anastusrikoksella. Lain esitöiden mukaan kätkemisrikoksen kriminalisoinnin keskeisenä tavoitteena on turvata omistajan omaisuuden oikeus saada rikoksella menetetty omaisuus takaisin, jonka vuoksi tarkoitustahallisuudesta ja seuraustahallisuudesta on voitu tinkiä.

Oikeuskirjallisuudessa (Hyttinen) on esitetty muun muassa, että rahanpesijän tahallisuus edellyttää, että tekijän on pidettävä varmana tai varsin todennäköisenä sitä, että omaisuus on likaista. Käteisrahakuljetuksiin liittyvissä rikosprosessin eri vaiheissa on mahdollista, että kuriiri kiistää tienneensä kuljettavansa rikollista rahaa tai rahaa ylipäättänsä tai sen, että itse hyötyisi rahan kuljettamisesta. Ongelmaksi voi muodostua tarkoituksellinen tietämättömyys, joka ammattirikollisuuden toteuttamassa rahanpesussa, on selkeä haaste.

Oikeuskirjallisuudessa (Sahavirta) on myös toisaalta todettu, että rahanpesun tunnusmerkistön olosuhteisiin liittyvä tahallisuus voi täytyä, kun tekijä suhtautuu hyväksyvästi tai ilmeisen välinpitämättömästi mahdollisuuteen, että hänen vastaanottamansa omaisuus on rikoksella saatua.

Suomessa on varsin vähän isoja rahanpesurikoksia, vaikka rahanpesuntorjuntaan on panostettu finanssialalla huomattavasti. Rahanpesurikoksen esirikosta koskeva korkea näyttövaatimus ja korotetun korkean tahallisuusvaatimus ovat todennäköisesti ainakin joltain osin syynä nykytilanteeseen.

Poliisiosasto toivoo, että rahanpesurikoksen esirikoksen näyttökynnyksen ja tahallisuusvaatimuksen laskemista voitaisiin vielä harkita tehtäväksi jatkovalmistelussa.

FATF suorittaa seuraavan Suomea koskevan maa-arvion evaluaatiokierroksella 2027–2028, ja on selvää, että esimerkiksi rahanpesurikoksen esirikosta koskevat vaatimustaso sekä tunnusmerkistön korotettu tahallisuusvaatimus tulevat nousemaan esille viranomaisten haastatteluissa, koska rahanpesutorjunnan toimenpiteiden tehokkuutta tullaan arvioimaan tarkastuksessa.

Laajennettu hyödyn menettäminen

Laajennettu hyötykonfiskaatio tarjoaa tehokkaan työkalun etenkin järjestäytyneen rikollisuuden keräyttämän omaisuuden takaisinperintään. Poliisi vaikuttaa käyttäneen kyseistä keinoa kuitenkin varsin säästeliäästi. Tämän osalta on todettava, että asiaan liittyy varmasti myös osaamisen puutetta.

Rikoshyödyn jäljittäminen ja tunnistaminen

Rikoshyödyn jäljittäminen, tunnistaminen ja poisottaminen ovat käytännössä yksi suurimmista haasteista järjestäytyneen rikollisuuden tutkinnassa. Jatkossa rikoshyödyn huomioon ottaminen tällaisten asioiden esitutkinnassa edellyttää suunnitelmallista toimintaa jo tutkinnan alkuvaiheesta lähtien. Rikoshyödyn takaisin saannin varmistamiseksi järjestäytyneen rikollisuuden tutkinnassa on panostettava entistä enemmän erikoistuneeseen osaamiseen, syyttäjäyhteistyöhön viranomaisyhteistyöhön sekä varhaisiin toimenpiteisiin esitutkinnan aikana.

Poliisiosasto kannattaa rikoshyödyn jäljittämistä ja takaisinsaantia koskevan sääntelyn kokoamista uuteen erillislakiin. Uudistus selkeyttäisi sääntelyä ja helpottaisi sen soveltamista käytännössä. Samalla laki määrittäisi puitteet varallisuuden takaisinhankinnasta vastaavan ARO-toimiston sekä varallisuudenhoitotoimistojen AMO-toiminnalle.

Keskusrikospoliisiin sijoitettu ARO-toimisto vastaisi tiedonvaihdesta, asiantuntijatuesta sekä kansallisesta ja kansainvälisestä yhteistyöstä. Direktiivin vaatimat välittömät toimenpiteet toteutettaisiin operatiivisesti yhteistyössä muiden poliisiyksiköiden kanssa.

Omaisuuden hallinnointi

Takavarikoidun ja menetettäväksi tuomitun omaisuuden tehokas hallinnointi on olennainen osa menettämisyjärjestelmää. Poliisiosasto pitää tärkeänä, että omaisuuden hallinnointiin liittyvät vastuut, menettelyt ja kustannusten jako ovat selkeästi säädeltyjä ja että omaisuuden arvon säilyttämiseen kiinnitetään säännösten puitteissa huomiota koko prosessin ajan.

Rikoshyödyn jäljittämistä ja hallinnointia koskeva sääntely kootaan uuteen erillislakiin, joka selkeyttää ARO- ja AMO-toimistojen toimintaa:

ARO-toimisto (KRP): Keskittyy rikoshyödyn jäljittämiseen, kansainväliseen tiedonvaihtoon ja viranomaisten asiantuntijatukeen.

AMO-toimisto (KRP): Tehtävänä olisi takavarikoitua omaisuutta koskevan tuen tarjoaminen siten, että päävastuu säilyisi pakkokeinoja käyttävillä viranomaisilla.

Vastuu ja yhteistyö: Keskusrikospoliisi vastaa toiminnan valtakunnallisesta koordinaatiosta, mutta operatiivinen vastuu säilyy paikallispoliisilla. Uudistuksen onnistuminen edellyttää viranomaisten välistä selkeitä vastuita ja saumatonta yhteistyötä.

Hyödyn menettämisen ja asianomistajan vahingonkorvauksen suhde rajat ylittävissä tilanteissa

Nykysäännöksiin konfiskaatio- ja vahingonkorvauskysymysten yhteensovittaminen kansainvälisissä tilanteissa on vaativaa viranomaisille, mutta myös vahingonkorvausasioissa asianomistajille.

Työryhmän mietinnön mukaan lainsäädäntöuudistus merkitsisi käytännössä sitä, että sekä menettämisseuraamus että yksityisoikeudellinen vaatimus ratkaistaisiin täysimääräisesti. Tämän jälkeen täytäntöönpanoa pyytävä suomalainen viranomainen voisi valita, haetaanko täytäntöönpanoa menettämisseuraamusta vai yksityisoikeudellista vaatimusta koskevan päätöksen perusteella.

Ensiksi mainitussa tapauksessa asianomistaja voisi hakea yksityisoikeudellisen saamisensa kattamista täytäntöön pannusta menettämisseuraamuksesta. Ehdotus selkeyttäisi nykytilaa ja parantaisi asianomistajan asemaa siten, ettei hänen tarvitsisi nostaa erillistä riitakannetta vahingonkorvauksen tai edunpalautuksen määrän määrittämiseksi.

Menettämisseuraamuksen ja ennallistamisen suhde ympäristörikoksissa

Ympäristörikoksissa ensisijaisena tavoitteena tulisi olla vahingollisten vaikutusten ennallistaminen. Menettämisseuraamusten tulisi tukea tätä tavoitetta eikä heikentää ennallistamistoimenpiteiden toteuttamista.

Ympäristörikosten esitutinnan yhteydessä tulisi selvittää mahdollinen rikoshyöty ja rikosvahinko. Joskus vahingon aiheuttanut taho ryhtyy kuitenkin oma-aloitteisesti itse korjaamaan omilla varoillaan aiheuttamaansa vahinkoa. Tällaisessa tilanteessa tulisi ennallistamistoimien kustannukset voida katsoa osaksi rikoshyötyä, myös jos ennallistamiskustannukset ylittävät rikoshyödyn määrän.

Rikoshyödyn menettämiskaatumuksen kohtuullistamista koskevia rikoslain 10 luvun säännöksiä ei ole tarkoitettu sovellettavaksi tilanteisiin, joissa vedotaan vasta mahdollisesti tulevaisuudessa toteutettaviin ennallistamistoimenpiteisiin. Tulevaisuuteen kohdistuvat lupaukset voivat jäädä täyttämättä, eikä ennallistamiskustannusten todellista määrää voida ennakolta arvioida riittävän luotettavasti. Tällainen menettely voisi johtaa siihen, että vastaajalle jäisi laitonta rikoshyötyä.

Ennallistamiskustannusten huomioon ottamisesta tulisi säätää nimenomaisesti laissa selkeyden vuoksi. Ennallistamiskustannukset tulisi ottaa huomioon vain siltä osin kuin ne ovat tosiasiallisesti tuomioistuimen todettavissa konfiskaatiovaatimusta ratkaistaessa. Tätä näkemystä tukee myös työryhmän mietintö, jonka mukaan oikeuskirjallisuudessa on suhtauduttu varauksellisesti tai torjuvasti niin sanottuihin eventuaalisiin korvausvastuisiin menettämisseuraamuksia vähentävinä tekijöinä. Hyödyn menettäminen tulisi tuomita tuomitsemishetkellä todettujen kustannusten perusteella, ja mahdolliset myöhemmin toteutetut ennallistamistoimenpiteet voitaisiin ottaa huomioon jälkikäteen luotettavien tositteiden ja selvitysten perusteella.

Poliisiosasto kannattaa työryhmän ehdotusta, jonka mukaan konfiskaatiotuomion jälkeen syntyneet ennallistamiskustannukset voitaisiin vähentää menettämisseuraamuksesta. Tämä tulisi olla mahdollista myös silloin, kun menettämisseuraamus on jo pantu täytäntöön.

Esitystä pidetään tärkeänä myös siksi, että se estäisi rikoslain 10 luvun kohtuullistamisperusteisiin vetoamisen pelkästään epävarmoihin ja vielä toteutumattomiin ennallistamiskustannusarvioihin.

Menettämisseuraamuksen täytäntöönpanon ja muiden rikokseen liittyvien vaatimusten yhteensovittaminen

Täytäntöönpanovaiheessa on tärkeää varmistaa, että menettämisseuraamukset, vahingonkorvaukset ja muut taloudelliset vaatimukset muodostavat johdonmukaisen kokonaisuuden. Selkeät etusija- ja jakosäännöt tukevat tehokasta täytäntöönpanoa.

Poliisiosasto pitäisi tarpeellisenä kehittää lainsäädäntöä siten, että menettämisseuraamusasiat voitaisiin ratkaista tuomioistuimessa myös silloin, kun epäilty jää tavoittamattomiin. Käytännössä on tilanteita, joissa rikoshyöty on saatu turvattua, mutta menettämisseuraamusvaatimusta ei voida saat-taa tuomioistuimen käsiteltäväksi. Vaikka rikoslain 10 luvun 1 § mahdollistaa pelkän menettämisseu-raamuksen käsittelyn tuomioistuimessa, tämä ei nykykäytännössä ole mahdollista, jos epäilty on tuntematon tai tavoittamattomissa eikä häntä voida kuulla tai haastaa. Nykylainsäädäntö ei tältä osin tue viranomaisten haasteellisia tehtäviä.

Poliisissa tähän tarpeeseen on kiinnitetty huomiota ja yksittäistapauksissa kyseessä voi olla huomattavia omaisuuseriä, jotka tulisi kuitenkin kyetä lainvoimaisesti päättämään.

Miten kommentoitte mietinnön arvioita ihmisiin kohdistuvista ja yhteiskunnallisista vaikutuksista?

Poliisiosasto katsoo, että rikoshyödyn tehokas poisottaminen vahvistaa luottamusta oikeusjärjestelmään ja edistää rikosten ennaltaehkäisyä.

Miten kommentoitte mietinnön arvioita vaikutuksista viranomaisten toimintaan?

Mietinnössä tunnistetut vaikutukset ovat oikeansuuntaisia. Ehdotukset tulevat varmasti lisäämään viranomaisten tehtäviä erityisesti esitutinnan alkuvaiheessa ja omaisuuden hallinnoinnissa. Tämä tulee edellyttämään panostusta oikeanlaisiin resursseihin mutta myös koulutukseen. Merkittävin työpaine tulee todennäköisesti kohdistumaan kuitenkin Keskusrikospoliisiin, jossa sijaitsee jo nykyisin ARO-toimisto ja tulevaisuudessa myös AMO-toimisto

Miten kommentoitte mietinnön arvioita taloudellisista vaikutuksista?

Taloudellisten vaikutusten arvioinnin tulee olla hieman varovaista. Rikoshyödyn tehostunut poisottaminen voi pitkällä aikavälillä tuottaa merkittäviä yhteiskunnallisia hyötyjä, mutta lyhyellä aikavälillä viranomaiskustannukset voivat myös kasvaa. Lisäksi osa tehostamisesta olisi omiaan parantamaan asianomistajien vahingonkorvausintressejä.

Millaisia muita vaikutuksia arvioitte ehdotuksilla olevan?

Ehdotuksilla voi olla myönteinen vaikutus rikollisten toimintamalleihin kohdistuvaan ennaltaehkäisyyn sekä kansainvälisen yhteistyön tehostumiseen.

Konfiskaatiodirektiivissä ei oteta kantaa, millä perusteella toteutetaan ARO- AMO- toimistojen välinen tietojenvaihto Europolin ja SIENA- järjestelmän kautta. Vaikuttaisi siltä, että toimivaltuusasia tietojenvaihdosta on direktiivistä kokonaan unohtunut. Poliisiosasto katsoo, että sujuva tietojenvaihto näiden toimistojen välillä edellyttäisi selkeää toimivaltuutta. Mikäli jatkossa joudutaan käyttämään tietojenvaihtoon oikeusapupyynnöjä tai jotain muuta sellaista, niin toiminta hidastuu merkittävästi.

Poliisiosasto viittaa tältä osin Keskusrikospoliisin lausuntoon 2.2.2026 (POI-2025–183604), jossa tietojenvaihtoa on käsitelty varsin perusteellisesti.

Tulkinnanvaraiset toimivaltuus- ja tiedonvaihotosäännökset hidastaisivat toimintaa ja lisäävät hallinnollista kuormitusta. Selkeä sääntely olisi välttämätöntä, jotta tiedonvaihto on tehokasta ja oikeudellisesti kestävää myös konfiskaatiotuomioiden jälkeen.

Miten kommentoitte muita toteuttamisvaihtoehtoja (mietinnön jakso 5)? Millaisia vaikutuksia niillä olisi?

Lainvalvontaviranomaisen näkökulmasta keskeistä on sääntelyn selkeys ja käytännön sovelletta-vuus. Liian kevyet ratkaisut eivät vastaa rikollisuuden kehittyviin muotoihin, kun taas liian monimutkainen sääntely voi heikentää tehokkuutta.

Onko jokin muu tapa, jolla esityksen tavoitteet voitaisiin toteuttaa?

Esitettyjen lainsäädäntömuutosten ohella tavoitteita voidaan edistää kehittämällä viranomaisten välistä yhteistyötä, lisäämällä osaamista ja erikoistumista rikoshyödyn selvittämiseen sekä panostamalla kansainvälisiin tiedonvaihtomekanismeihin. Myös operatiivisten ohjeiden, koulutuksen ja näiden jalkauttamisella on merkitystä tavoitteiden saavuttamiseen.

Poliisijohtaja

Stefan Gerkman

Poliisitarkastaja

Juha Tuovinen

Jakelu

OM Oikeusministeriö

Tiedoksi

OM EU-valmistelu, Katja Repo
OM EU-valmistelu, Sampo Brander

VN/22315/2023-SM-22

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: